

ДАВЛАТ СУВ КАДАСТРИНИ ЮРИТИШ

Давлат сув кадастрини юритиш

Режа:

1. Давлат сув кадастри тушунчаси ва мақсади.
2. Давлат сув кадастрининг мазмуни ва моҳияти.
3. Давлат сув кадастрини ишлаб чиқиш ва юритишни ташкил этиш.

Давлат сув кадастри

Давлат сув кадастри - «Сув ва сувдан фойдаланиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига мувофиқ, сув ресурсларидан оқилона фойдаланишни ташкил этиш, сув хўжалиги муносабатларини тартибга солиш, хўжалик фаолиятини, экологик вазиятни баҳолаш мақсадида ишлаб чиқилади ва юритилади ҳамда Ўзбекистон Республикаси Давлат кадастрлари ягона тизимининг таркибий қисми ҳисобланади.

Давлат сув кадастрини юритишга оид қонун ва меъёрий ҳужжатлар

1. Ўзбекистон Республикасининг “Давлат кадастри тўғрисида”ги Қонуни
2. "Сув ва сувдан фойдаланиш тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни

Давлат сув кадастри

Давлат сув кадастри - давлат сув фондини ташкил этувчи сув объектлари, сув ресурслари, сув режими, сифати ва ундан фойдаланиш ҳақидаги, шунингдек, сувдан фойдаланувчилар тўғрисидаги тартибга солинган, доимий тўлдириб бориладиган ва зарурат бўлганда аниклаштириладиган маълумотлар тўпламини ифодалайди.

Ер усти ва ер ости сув объектлари ва уларнинг ресурслари Давлат сув кадастрининг **объектлари** ҳисобланади.

ДАВЛАТ СУВ КАДАСТРИ

Табиий сув ресурсларини, улардан миқдор ва сифат кўрсаткичлари бўйича фойдаланишни ҳар томонлама ўрганиш ва баҳолаш, сувдан фойдаланиш ҳуқуқини ва сувдан хўжалик мақсадларида фойдаланишни рўйхатдан ўтказиш Давлат сув кадастрининг *предмети* ҳисобланади.

Сув ресурсларини *баҳолаш деганда* ҳам йил давомида, ҳам кўп йиллар давомида стандарт гидрометрик асбоблар билан ўлчаш орқали уларни миқдор ва сифат кўрсаткичлари бўйича мунтазам ҳисобга олиш, олинган маълумотларнинг ишончилиги таҳлили, уларни стандарт усуллар билан қайта ишлаш ва турли ҳудудий ва вақт бирликлари бўйича умумлаштириш тушунилади.

ДАВЛАТ СУВ КАДАСТРИ

Давлат сув кадастрининг мақсади - Давлат сув кадастри давлат ҳокимияти органларини, юридик ва жисмоний шахсларни сув объектлари, сув ресурслари, сув режими, сифати ва ундан фойдаланиш, шунингдек, сувдан фойдаланувчилар тўғрисидаги зарур маълумотлар билан таъминлаш учун мўлжалланган.

ДАВЛАТ СУВ КАДАСТРИ

Энг кам чикимлар билан замонавий даражада ахборотларни тўплаш, умумлаштириш, саклаш ва такдим этиш технологиясини доимий равишда такомиллаштириб бориш йўли билан сув ресурслари ва сув объектлари хақида ишончли ахборотни олиш ва саклаш Давлат сув кадастрининг *асосий вазифаси* хисобланади.

Сув объектлари ва сувдан фойдаланувчиларни рўйхатдан ўтказиш, сув микдори ва сифатини хисобга олиш, сув ресурсларини ва улардан фойдаланишни бахолаш Давлат сув кадастрининг *таркибий қисмлари* хисобланади.

ДАВЛАТ СУВ КАДАСТРИ

Қуйидагилар Давлат сув кадастрини юритишнинг *асосий принциплари* ҳисобланади:

- ➔ республиканинг барча сув объектларини қамраб олиш;
- ➔ сув ресурсларини ва улардан фойдаланишни ҳисобга олишнинг ягона тизимини қўллаш;
- ➔ бошланғич кадастр ахборотини қайта ишлаш усулининг ягоналиги;
- ➔ Давлат кадастрлари ягона тизими талабларини ҳисобга олиш;
- ➔ Давлат сув кадастрини юритиш бўйича ишларга марказлаштирилган тартибда раҳбарлик қилиш;

ДАВЛАТ СУВ КАДАСТРИ

- сув-кадастр ахборотининг ишончлилиги, кўргазмалилиги ва хужжатларга асосланганлиги;
- Давлат сув кадастрини юритиш бўйича ишларнинг узлуксизлиги;
- кадастрни юритишнинг автоматлаштирилган ахборот тизими фаолият кўрсатиши;
- сув кадастрини юритиш бўйича ишларнинг тежамлилиги;
- фойдаланувчилар доираси чекланган маълумотларнинг махфийлиги.

ДАВЛАТ СУВ КАДАСТРИ

- ✘ Давлат сув кадастри республика сув объектлари тўғрисидаги ахборотни қайта тиклашнинг тўлиқ туркумини ташкил этувчи *асосий ва жорий турларни* ўз ичига олади.
- ✘ Куйидагилар Давлат сув кадастрини юритадилар:
- ✘ Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Гидрометеорология хизмати маркази - *ер усти сувлари бўлими бўйича,*
- ✘ Ўзбекистон Республикаси Давлат геология ва минерал ресурслар қўмитаси - *ер ости сувлари бўлими бўйича,*
- ✘ Ўзбекистон Республикаси Кишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги - *сувдан фойдаланиш бўлими бўйича.*

Давлат сув кадастрининг мазмуни

- ✘ Республика ҳудудида сув объектларини рўйхатдан ўтказиш, сув ресурслари, уларнинг режими, фойдаланиш, шунингдек сувдан фойдаланувчилар тўғрисидаги миқдор ва сифат баҳо кўрсаткичлари ҳақида ишончли, замонавий ва тежамли ахборотларни олиш, тартибга солиш, сақлаш ва уларни фойдаланувчиларга беришнинг технологик жараёни *давлат сув кадастрининг мазмуни* ҳисобланади.

Давлат сув кадастрининг мазмуни

- сувдан комплекс фойдаланиш ва уни муҳофаза қилиш схемаларини ҳамда сув хўжалиги балансларини тузиш;
- сувдан фойдаланиш билан боғлиқ бўлган сув хўжалиги, транспорт, саноат корхоналари ҳамда бошқа корхоналар ва иншоотларни лойihalаштириш;
- гидрологик ва гидрогеологик шароитлар, дарёларда сув ҳажми ва сув сифати ўзгаришларини прогнозлаш;
- сув хўжалиги тизимлари иши самарадорлигини ошириш тадбирларини ишлаб чиқиш;

Давлат сув кадастри маълумотларидан фойдаланиш

ДСК маълумотлари куйидагиларда фойдаланиш учун мўлжалланади:

- сувдан фойдаланишни жорий ва истиқболли режалаштириш ҳамда сувни муҳофаза қилиш тадбирларини амалга ошириш;
- мамлакат ҳудудида ишлаб чиқариш кучларини жойлаштириш; ўзгаришларини прогнозлаш; сув хўжалиги тизимлари иши самарадорлигини ошириш тадбирларини ишлаб чиқиш;
- сувни истеъмол қилиш ва чиқариб юборишни, шунингдек, сув сифати кўрсаткичларини нормалаштириш;
- сувнинг зарарли таъсирининг олдини олиш ва уни бартараф этиш тадбирларини ишлаб чиқиш;
- сувдан оқилона фойдаланиш ва уни муҳофаза қилиш тадбирлари ўтказилиши устидан давлат назоратини амалга ошириш;
- сувдан фойдаланувчилар ўртасидаги, шунингдек, сувдан фойдаланувчилар билан бошқа манфаатдор юридик ва жисмоний шахслар ўртасидаги ўзаро муносабатларни тартибга солиш;
- сувдан фойдаланиш ва уни муҳофаза қилиш билан боғлиқ бошқа масалаларни ҳал этиш.

Давлат сув кадастрининг объектлари

Сув объектлари:

- Дарёлар;
- турли сув тизимларини бирлаштирувчи, оқар сувни ҳудудий қайта тақсимлашга ёки суғоришга хизмат қилувчи каналлар;
- кўллар ва сув омборлари;
- музликлар;
- ер ости сувлари (хавзалар, сувли горизонтлар, конлар).

Сув хўжалиги объектлари (иншоотлари):

- Гидроузеллар ва сув омборлари;
- сув объектларидан сув олишга мўлжалланган иншоотлар (каналлар, насос қурилмалари, фойдаланиш қудуклари ва бошқалар);
- оқар сувни ҳудудий қайта тақсимлашга хизмат қилувчи каналлар;
- фойдаланилган ва шахта сувларини сув объектларига ташлаш иншоотлари (коллекторлар, дренаж ва сув тўпланадиган каналлар, қувурсимон сув чиқаргичлар ва бошқалар);
- фойдаланилган сувларни тозалаш иншоотлари.

Давлат сув кадастри бўлимлари

Сув объектлари турларига ҳамда сувни ва ундан фойдаланишни ўрганиш бўйича вазифалар тақсимотига мувофиқ ДСК қуйидаги бўлимларга бўлинади:

1. Ер усти сувлари,
2. Ер ости сувлари,
3. Сувдан фойдаланиш.

Сув объектлари сонини ва ҳолатини ҳисобга олиш объектларнинг ҳажми, ҳолати, ўрганилганлик даражаси ва муҳимлигига қараб картография, гидрогеология ва геодезия усуллари билан амалга оширилади.

Давлат сув кадастрини юритиш

- ✘ Давлат сув кадастри маълумотлари республика, вилоятлар, Қорақалпоғистон Республикаси ҳудудлари, дарё ҳавзалари, ҳавза ирригация тизимлари бўйича, ер усти сувлари бўлими бўйича эса гидрогеология минтақалари бўйича ҳам тизимлаштирилади ва нашр этилади.
- ✘ Ер усти сув ресурслари, уларнинг сифати ва хўжалик фаолияти таъсиридаги ўзгаришлар тўғрисидаги маълумотлар сув объектлари ва уларнинг майдонлари, давлат ва давлатлараро аҳамиятга эга бўлган дарё ҳавзалари, ҳавза ирригация тизимлари, вилоятлар ва умуман республика бўйича умумлаштирилади.

Давлат сув кадастрини юритиш

- ✘ Сувдан фойдаланувчиларни сув ресурслари ва улардан фойдаланиш тўғрисидаги зарур маълумотлар билан таъминлашда тезкорликни ошириш, шунингдек, истеъмолчиларнинг талабларини ҳисобга олган ҳолда маълумотларни қайта ишлаш ва умумлаштириш даражасини ошириш учун "Ўзгидромет" маркази, Давлат геология қўмитаси ҳамда Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги томонидан сув кадастрининг автоматлаштирилган ахборот тизими ташкил этилади.

ЭЪТИБОРЛАРИНГИЗ УЧУН РАХМАТ !

